

УДК 342.(736+727)+341.645

КІНДРАТ П.В., аспірант кафедри цивільно-правових дисциплін
Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки

ПРАВО НА ДОСТУП ДО ІНФОРМАЦІЇ: НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ

***Анотація.** Про місце права на доступ до інформації в системі інформаційних прав. Проаналізовано гарантії забезпечення зазначеного права, а також особливості його реалізації.*

***Ключові слова:** інформація, інформаційні права, право на інформацію, доступ до інформації, суспільний інтерес, інформація з обмеженим доступом.*

***Аннотация.** О месте права на доступ к информации в совокупности информационных прав. Проанализировано гарантии обеспечения означенного права, а также особенности его реализации.*

***Ключевые слова:** информация, информационные права, право на информацию, доступ к информации, общественный интерес, информация с ограниченным доступом.*

***Summary.** About the place of right to access to information in the aggregate of informative rights. The guarantees of providing of aforesaid right, and also feature of his realization are analysed.*

***Key words:** information, information rights, rights for information, access to information, public interest, restricted data.*

Постановка проблеми. Розвиток та розбудова інформаційного суспільства в Україні спричиняє зростання ролі інформаційного права як регулюючого елементу суспільно-державних відносин. “Норми інформаційного права у тому чи іншому вигляді активно впливають на всю соціальну сферу суспільства, пов’язану зі створенням, розповсюдженням, обробкою і споживанням інформації, а також на всю інформаційну сферу суспільства. Сама інформаційна сфера поділяється на п’ять основних областей: створення і поширення інформації; формування інформаційних ресурсів, продуктів, надання послуг; реалізація права на пошук, отримання, обробку, поширення і використання інформації; створення і застосування інформаційно-комп’ютерних систем, ІКТ та мереж; створення і застосування засобів інформаційної безпеки” [1, с. 79-80]. Серед зазначених вище областей питання реалізації права на пошук, отримання, обробку, поширення і використання інформації має найбільшу суспільну вагу, оскільки стосується кожного громадянина незалежно від сфери діяльності. Дане право є фундаментальним і гарантується міжнародними правовими актами.

На сьогоднішній день, після ухвалення Закону України “Про доступ до публічної інформації” науковий інтерес до права на доступ до інформації суттєво знизився, проте ряд питань так і залишилися невирішеними.

До аналізу проблем, що стосуються забезпечення доступу до інформації, зверталися в своїх роботах: Брижко В., Гладківська О., Головенко Р., Котляр Д., Котюжинська Т., Опришко Л., Нестеренко О., Шевченко Т., Яворський В. та ін.

Метою статті є аналіз правових норм міжнародного і вітчизняного законодавства щодо регламентації доступу до інформації, визначення основних проблем, що супроводжують процес отримання доступу до інформації, та визначення способів їх усунення та рівня збалансування потреб держави з правами особистості.

Виклад основного матеріалу. Забезпечення основоположних прав та свобод людини і громадянина є ключовою задачею будь-якої демократичної держави. Серед сукупності основоположних прав найбільш молодими є комунікаційні, або інформаційні права – це гарантовані державою можливості людини задовольняти її потреби в отриманні, використанні, поширенні, охороні і захисті необхідного для життєдіяльності обсягу інформації.

В структурі інформаційних прав право на інформацію відіграє особливу роль, адже наша цивілізація виникла і сформувалася завдяки комунікації, створенню і розповсюдженню нових ідей і поглядів, обміну думками і враженнями. Саме процес обміну інформацією включає людину в суспільство, робить з неї соціальну одиницю.

Конституція України гарантує дотримання низки інформаційних прав, зокрема:

- право на свободу слова та право на інформацію визначається ст. 34: “Кожному гарантується право на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань. Кожен має право вільно збирати, зберігати використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб – на свій вибір”.

- право на звернення гарантується ст. 40: “Усі мають право направляти індивідуальні чи колективні письмові звернення або особисто звертатися до органів державної влади, органів місцевого самоврядування та посадових і службових осіб цих органів, що зобов’язані розглянути звернення і дати обґрунтовану відповідь у встановлений законом строк” [2, с. 32-33].

Регулювання ж права доступу громадян до інформації здійснюється низкою законодавчих та підзаконних актів. Основними з яких є закони України “Про інформацію” та “Про доступ до публічної інформації”.

Закон України “Про інформацію” регулює відносини щодо створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорони, захисту інформації [3]. А Закон України “Про доступ до публічної інформації” визначає порядок здійснення та забезпечення права кожного на доступ до інформації, що знаходиться у володінні суб’єктів владних повноважень, інших розпорядників публічної інформації, визначених цим законом, та інформації, що становить суспільний інтерес [4].

Ключовим елементом, що визначає взаємовідносини між суспільством і державою є гарантування рівного доступу до інформації. А також дотримання балансу між правами особистості і потребами держави. Точка рівноваги, сформована в правовому полі і закріплена в свідомості суспільства, визначає ступінь відкритості і демократичності суспільно-державних відносин.

Так в ст. 5 Закону України “Про інформацію” визначено, що “кожен має право на інформацію, що передбачає можливість вільного одержання, використання, поширення, зберігання та захисту інформації, необхідної для реалізації своїх прав, свобод і законних інтересів” [3].

В цьому законі ст. 6 гарантує право на інформацію шляхом:

- створення механізму реалізації права на інформацію;
- створення можливостей для вільного доступу до статистичних даних, архівних, бібліотечних і музейних фондів, інших інформаційних банків, баз даних, інформаційних ресурсів;

- обов’язку суб’єктів владних повноважень інформувати громадськість та засоби масової інформації про свою діяльність і прийняті рішення;

- обов’язку суб’єктів владних повноважень визначити спеціальні підрозділи або відповідальних осіб для забезпечення доступу запитувачів до інформації;

- здійснення державного і громадського контролю за додержанням законодавства про інформацію;

- встановлення відповідальності за порушення законодавства про інформацію.

Стаття 3 Закону України “Про доступ до публічної інформації” визначає, що право на доступ до публічної інформації гарантується:

- 1) обов’язком розпорядників інформації надавати та оприлюднювати інформацію, крім випадків, передбачених законом;

- 2) визначенням розпорядником інформації спеціальних структурних підрозділів або посадових осіб, які організують у встановленому порядку доступ до публічної інформації, якою він володіє;

- 3) максимальним спрощенням процедури подання запиту та отримання інформації;

- 4) доступом до засідань колегіальних суб’єктів владних повноважень, крім випадків, передбачених законодавством;

- 5) здійсненням парламентського, громадського та державного контролю за дотриманням прав на доступ до публічної інформації;

- 6) юридичною відповідальністю за порушення законодавства про доступ до публічної інформації [4].

Як бачимо, більшість методів гарантування права на отримання інформації дублюються в обох законах. В обох законах гарантується забезпечення максимально спрощеного і швидкого доступу до інформації.

Проте на практиці реалізація права доступу до інформації зіштовхується з певними труднощами. Основні з них виникають через те, що за порядком доступу інформація поділяється на відкриту та з обмеженим доступом. Будь-яка інформація є відкритою, крім тієї, що віднесена законом до інформації з обмеженим доступом. Оскільки в багатьох випадках не існує чітких вказівок щодо віднесення інформації до інформації з обмеженим доступом, а лише загальні настанови. Фактично існує ситуація, коли рішення про обмеження доступу до тієї чи іншої інформації приймається відповідною посадовою особою на власний розсуд і не завжди відповідає вимогам закону. Зокрема спостерігається тенденція до засекречування інформації “про всяк випадок”.

Іншою проблемою були невмотивовані відмови в наданні інформації за запитом.

Введення поняття “суспільно необхідної інформації” було покликано усунути зловживання владою органами держави в сфері збору, зберігання і використання інформації, а також з метою забезпечення поліпшення контролю громадськості за діяльністю суб’єктів владних повноважень.

Ст. 29 Закону України “Про інформацію” визначає, що: “Інформація з обмеженим доступом може бути поширена, якщо вона є суспільно необхідною, тобто є предметом суспільного інтересу, і право громадськості знати цю інформацію переважає потенційну шкоду від її поширення.

Предметом суспільного інтересу вважається інформація, яка свідчить про загрозу державному суверенітету, територіальній цілісності України; забезпечує реалізацію конституційних прав, свобод і обов’язків; свідчить про можливість порушення прав людини, введення громадськості в оману, шкідливі екологічні та інші негативні наслідки діяльності (бездіяльності) фізичних або юридичних осіб тощо” [3]. В Законі України “Про доступ до публічної інформації” дане поняття зустрічається три рази у:

- частині 2, ст. 6 Публічна інформація з обмеженим доступом: “Обмеження доступу до інформації здійснюється відповідно до закону при дотриманні сукупності таких вимог: <...> 3) шкода від оприлюднення такої інформації переважає суспільний інтерес в її отриманні”.

• частині 2, ст. 13 Розпорядники інформації: “До розпорядників інформації, зобов’язаних оприлюднювати та надавати за запитом інформацію, визначену в цій статті, у порядку, передбаченому цим Законом, прирівнюються суб’єкти господарювання, які володіють: <...> 4) іншою інформацією, що становить суспільний інтерес (суспільно необхідною інформацією)”.

• частині 4, ст. 21 Плата за надання інформації: “При наданні особі інформації про себе та інформації, що становить суспільний інтерес, плата за копіювання та друк не стягується” [4].

Проведений аналіз (див. Таблицю 1) дозволяє зробити висновок, що введенням даного поняття законодавець ставив на меті згладити конфліктні ситуації, що могли виникати в процесі реалізації закону.

Порівнюючи зміст понять “предмет суспільного інтересу”, “інформація з обмеженим доступом” та “відомості що не можуть бути віднесені до інформації з обмеженим доступом” не важко помітити, що категорія “суспільно необхідна (важлива) інформація” по своїй суті знаходиться посередині між інформацією з обмеженим доступом та інформацією, доступ до якої не може бути обмежено, і має елементи від кожного із цих понять. Оскільки суспільно важлива інформація завжди відноситься до інформації з обмеженим доступом, то її можна охарактеризувати як “захищена інформація, яка за певних умов може бути розголошена”.

Таблиця 1

До інформації з обмеженим доступом не може бути віднесена інформація:	Інформація, що є предметом суспільного інтересу – це інформація що:	Інформація з обмеженим доступом застосовується:
<ul style="list-style-type: none"> - про стан довкілля, якість харчових продуктів і предметів побуту; - про надзвичайні ситуації, що сталися або можуть статися і загрожують здоров’ю людей; - про стан здоров’я населення, його життєвий рівень, стан правопорядку, освіти і культури; - про факти порушення прав і свобод людини і громадянина; - про незаконні дії органів державної влади. 	<ul style="list-style-type: none"> - свідчить про загрозу державному суверенітету, територіальній цілісності України; - забезпечує реалізацію конституційних прав, свобод і обов’язків; - свідчить про порушення прав людини, введення громадськості в оману; - свідчить про шкідливі екологічні та інші негативні наслідки діяльності (бездіяльності) тощо. 	<ul style="list-style-type: none"> - в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадянського порядку; - з метою запобігання заворушенням чи злочинам; - для охорони здоров’я населення; - для захисту репутації або прав інших людей; - для запобігання розголошенню інформації, отриманої конфіденційно; - для підтримки авторитету і неупередженості правосуддя.

Єдиною умовою, яку законодавець встановив для визначення суспільної необхідності інформації, є те, що “право громадськості знати цю інформацію переважає потенційну шкоду від її поширення”, тобто користь від розповсюдження інформації переважає шкоду. Проте процедуру визначення користі і потенційної шкоди так і не було визначено. З одного боку, такий стан справ є доцільним, оскільки неможливо наперед передбачити усі особливості кожної конкретної справи, а тому не можна сформулювати загальних чітко структурованих рекомендацій щодо необхідності віднесення інформації до суспільно важливої.

З іншого боку, відсутність бодай узагальнених критеріїв оцінки суспільного значення інформації, цей обов'язок покладається на судову гілку влади при вирішенні спорів, пов'язаних із забезпеченням прав громадян на інформацію, формуючи таким чином правові прецеденти. Єдиною рекомендацією є пріоритет розкриття інформації: у випадку сумніву, краще схилитися до надання доступу, ніж навпаки [5, с. 90]. Хоча даний принцип не спрацьовує у випадку, коли відбувається конфлікт інтересів кількох заінтересованих осіб.

Також широкого застосування набуло посилання на прецедентну практику вирішення такого роду спорів в Європейському суді з прав людини, яка є джерелом права в Україні і може бути застосована як частина національного законодавства.

Основоположним документом, на який посилаються позивачі при подачі скарг до Європейського суду з прав людини, є Європейська Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод. В її ст. 10 зазначено: “Кожен має право на свободу вираження поглядів. Це право включає свободу дотримуватися своїх поглядів, одержувати і передавати інформацію та ідеї без втручання органів державної влади і незалежно від кордонів” [6]. Таке формулювання дає доволі широке коло можливостей трактування. Так, наприклад, в справі Ліндер проти Швеції (*Leander v. Sweden*) заявник вимагав від держави доступу до персональної інформації, оскільки вважав, що на підставі цієї інформації йому було відмовлено у прийомі на роботу. Уряд відмовив у доступі з мотивів захисту національної безпеки. Проте Європейський суд визначив, що стаття 10 не встановлює захист його прав в цьому випадку, оскільки ця стаття встановлює обов'язок для держави не перешкоджати отриманню інформації, що є доступною. В іншій справі Гуера проти Італії (*Guera v. Italy*) заявники скаржилися, що держава не поінформувала населення про фактор ризику та заходи, до яких слід вдаватися у разі нещасного випадку на розташованому поблизу хімічному виробництві. Суд визначив: “Суд повторює, що свобода отримувати інформацію, згадувана в частині першій статті 10, встановлює заборону державі обмежувати осіб у отриманні інформації, котру інші мають намір їм передати”. Проте, Суд визнав порушення статті 8, зазначивши: “Суд наголошує, що значне забруднення довкілля може позначитися на добробуті осіб та унеможливити користування ними власним житлом настільки, що це негативно торкатиметься їхнього приватного та сімейного життя”. І таким чином було сформовано прецедент, що дозволяє оскаржувати відмову в наданні екологічної інформації [7].

В процесі діяльності Європейського суду з прав людини було сформовано ряд принципів, які дозволяють оцінити суспільну необхідність інформації:

- суспільний інтерес передбачає наявність користі для громадськості від доступу до інформації. Отже, суспільний інтерес – це інтерес громади, а не проста цікавість окремих людей;
- журналістські розслідування відзначають підвищений суспільний інтерес, за умови якщо вони відповідають п. 1.
- інформація про публічних осіб держави, зокрема про виконання ними службових обов'язків, є предметом підвищеного суспільного інтересу;
- соціальні проблеми суспільства також відносяться до сфери суспільного інтересу.

Вказаний перелік не є вичерпним, оскільки постійно доповнюється завдяки новим рішенням [8].

В системі міжнародного права існує ряд норм, що визначають права людини і громадянина, зокрема і в інформаційній сфері. До них належать: Міжнародний пакт ООН про громадянські та політичні права від 16.12.66 р., Конвенція Ради Європи “Про захист прав людини і основоположних свобод” від 04.11.50 р., Конвенція Ради Європи

про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних від 28.01.81 р. та ін.

Стаття 19 Міжнародного пакту про громадянські та політичні права визначає:

1. Кожна людина має право безперешкодно дотримуватися своїх поглядів.

2. Кожна людина має право на вільне вираження свого погляду; це право включає свободу шукати, одержувати і поширювати будь-яку інформацію та ідеї, незалежно від державних кордонів, усно, письмово чи за допомогою друку або художніх форм вираження чи іншими способами на свій вибір.

3. Користування передбаченими в пункті 2 цієї статті правами накладає особливі обов'язки і особливу відповідальність. Воно може бути пов'язане з певними обмеженнями, які, однак, мають встановлюватися законом і бути необхідними:

а) для поважання прав і репутації інших осіб;

б) для охорони державної безпеки, громадського порядку, здоров'я чи моральності населення [9].

Окремо слід згадати діяльність правозахисної організації “Article 19”, метою якої є захист і сприяння розвитку права на свободу вираження поглядів. Ними розроблений збірник “Міжнародні механізми сприяння свободі вираження”, в якому зазначені фундаментальні принципи гарантування і забезпечення права особи на доступ до інформації. Оскільки в розробці брали участь спеціальні доповідачі ООН, ОБСЄ, ОАД з питань свободи переконань та їх вираження, то дані принципи можна вважати квінтесенцією міжнародного досвіду в сфері забезпечення доступу до інформації. Доцільно провести співставлення задекларованих принципів та чинного законодавства та визначити їх відповідність.

Таблиця 2

Принципи забезпечення доступу до інформації закладені в “Міжнародних механізмах сприяння свободі вираження”	Норми Закону України “Про доступ до публічної інформації”
<p>Право на доступ до інформації, що знаходиться в органах публічної влади, є основоположним правом людини і мусить реалізовуватись через цілісне національне законодавство, що базується на максимальній відкритості з застосуванням презумпції, що вся інформація є відкритою за незначним числом виключень.</p>	<p>Стаття 1. Публічна інформація. Публічна інформація є відкритою, крім випадків, встановлених законом.</p> <p>Стаття 6. Публічна інформація з обмеженим доступом</p> <p>2. Обмеження доступу до інформації здійснюється відповідно до закону при дотриманні сукупності вимог;</p> <p>7. Обмеженню доступу підлягає інформація, а не документ. Якщо документ містить інформацію з обмеженим доступом, для ознайомлення надається інформація, доступ до якої необмежений.</p>
<p>Державні органи мають бути зобов'язані оприлюднювати інформацію, що являє суспільний інтерес, навіть за відсутності відповідних запитів. Система оприлюднення має бути організована таким чином, щоб мати можливість, за необхідності, збільшити об'єми інформації, що оприлюднюється, в звичному порядку.</p>	<p>Стаття 5. Забезпечення доступу до інформації</p> <p>1. Доступ до інформації забезпечується шляхом:</p> <p>1) систематичного та оперативного оприлюднення інформації:</p> <p>в офіційних друкованих виданнях; на офіційних веб-сайтах в мережі Інтернет; на інформаційних стендах; будь-яким іншим способом;</p>

	<p>Стаття 15. Оприлюднення інформації розпорядниками</p>
<p>Доступ до інформації – це право населення. Як результат – процедури здійснення доступу до інформації мають бути простими, швидкими і дешевими, або ж зовсім безкоштовними.</p>	<p>Стаття 3. Гарантії забезпечення права на доступ до публічної інформації 3) максимальним спрощенням процедури подання запиту та отримання інформації; Стаття 19. Оформлення запитів на інформацію Стаття 20. Строк розгляду запитів на інформацію Стаття 21. Плата за надання інформації</p>
<p>Право на доступ повинно підлягати вузько та обережно сформульованій системі винятків з метою захисту переважаючих публічного та приватного інтересів, у тому числі приватності. Винятки повинні застосовуватися лише тоді, коли є ризик істотної шкоди захищеному інтересу і коли ця шкода переважає загальний суспільний інтерес в отриманні доступу до інформації. Орган публічної влади, що намагається відмовити в доступі, повинен довести, що інформація відповідає зазначеній системі винятків. Державні органи зобов’язані мінімізувати систему діловодства (ведення записів). Система має бути реалізована таким чином, щоб забезпечувати покращення соціальних норм з часом.</p>	<p>Стаття 6. Публічна інформація з обмеженим доступом 2. Обмеження доступу до інформації здійснюється відповідно до закону при дотриманні сукупності таких вимог: 1) виключно в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров’я населення, для захисту репутації або прав інших людей, для запобігання розголошенню інформації, одержаної конфіденційно, або для підтримання авторитету і неупередженості правосуддя; 2) розголошення інформації може завдати істотної шкоди цим інтересам; 3) шкода від оприлюднення такої інформації переважає суспільний інтерес в її отриманні. Стаття 10. Доступ до інформації про особу</p>
<p>Законодавство щодо доступу до інформації має, для уникнення суперечностей, превалювати над іншими нормативними актами.</p>	
<p>Відмова в задоволенні запиту на доступ до інформації має мати можливість бути оскарженою в незалежній інстанції, яка володіє необхідними повноваженнями і владою для вирішення виниклої суперечності.</p>	<p>Стаття 23. Право на оскарження рішень, дій чи бездіяльності розпорядників інформації 1. Рішення, дії чи бездіяльність розпорядників інформації можуть бути оскаржені до керівника розпорядника, вищого органу або суду.</p>
<p>Державна влада повинна здійснювати активні кроки до пом’якшення культури секретності, яка і досі превалює в багатьох країнах в публічному секторі. Цей підхід має включати відповідальність для тих, хто навмисно перешкоджає доступу до інформації. Також мають бути здійснені кроки по донесенню до суспільної свідомості інформації щодо законодавства про доступ до інформації.</p>	<p>Стаття 24. Відповідальність за порушення законодавства про доступ до публічної інформації</p>

Як видно з Таблиці 2, законодавство України відповідає практично всім вимогам декларації про “Міжнародні механізми сприяння свободі вираження”, що дозволяє зробити висновок про відповідність вітчизняного законодавства високим міжнародним стандартам.

Висновки.

Аналіз вітчизняного законодавства в сфері забезпечення права на доступ до інформації показав, що воно гарантується на всіх рівнях нормативних актів, починаючи з Конституції України. Основними ж законодавчими актами, що регулюють дане питання, є закони України “Про інформацію” та “Про доступ до публічної інформації”, в яких нормативно закріплено обов’язок суб’єктів владних повноважень надавати інформацію, а також право осіб здійснювати запити на отримання необхідної інформації.

Дослідження зазначених законів і практики їх застосування показало, що основні проблеми з забезпеченням права на інформацію виникають через:

- низьку правову грамотність громадян щодо питань отримання доступу до інформації;
- неправомірне надання інформації статусу інформації з обмеженим доступом;
- відсутність навіть формалізованих критеріїв оцінки соціальної необхідності інформації а також потенційної шкоди від її розголошення.

Подолання цих проблем може бути здійснено:

- роз’ясненням громадянам їхніх прав на отримання доступу до інформації шляхом розміщення відповідних пам’яток на мережевих ресурсах державних закладів, а також на стендах в приміщеннях;
- підвищенням кваліфікації посадових осіб відповідальних за організацію доступу до інформації;
- введенням більш дієвих методів притягнення до відповідальності за порушення і несумлінне виконання положень закону про доступ до інформації;
- формуванням на основі існуючої вітчизняної і світової судової практики загальних критеріїв та підходів до здійснення оцінки суспільної необхідності інформації та узгодження її з потенційною шкодою.

Світовий досвід показує, що вирішення питань приналежності інформації до такої, що представляє суспільний інтерес, покладено на плечі судової системи, в якій, ґрунтуючись на власному баченні і розумінні ситуації, формується система прецедентів. Побудова системи прецедентів є довготривалим процесом і, переважно, не має вирішального значення при вирішенні питання про доступ до конкретної інформації, проте служить основою для аналогічних звернень у майбутньому.

В міжнародній судовій практиці на сьогодні превалює принцип “розкриття інформації”. У випадку сумніву, краще схилитися до надання доступу, ніж навпаки.

Аналіз чинного законодавства показав високий рівень відповідності фундаментальним міжнародним принципам в сфері забезпечення доступу до інформації. Що ще раз доводить, що основні проблеми з реалізацією прав громадян на доступ до інформації лежать, здебільшого, в площині некоректного виконання відповідальними посадовими особами покладених на них завдань, або не повного розуміння покладених на них функцій.

Подальші дослідження доцільно проводити у напрямку розширення імплементації світової практики у вітчизняне законодавство, зокрема, шляхом вироблення загальних

оціночних критеріїв понять “суспільно необхідна інформація”, “потенційна шкода від розголошення інформації”, а також методів їх взаємного порівняння.

Використана література

1. Брижко В.М. Основи систематизації інформаційного законодавства: теоретичні та правові засади : монографія / В.М. Брижко. – К. : ТОВ “ПанГот”, 2012 р. – 304 с.
2. Гладківська О.В. Відображення ключових понять основоположних прав і свобод людини в законодавчих актах України в законодавчій сфері // Правова інформатика. – 2013. – № 1(37). – С. 30-38.
3. Про інформацію : Закон України від 02.10.92 р. № 2658-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 48. – Ст. 651 : у редакції від 02.03.14 р. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>
4. Про доступ до публічної інформації : Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 32. – Ст. 314 : у редакції від 09.06.13 р. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>
5. Котляр Д. Науково-практичний коментар до Закону України “Про доступ до публічної інформації” / Д. Котляр, Р. Головенко, О. Нестеренко, Т. Шевченко. – К. : СПД “Гончарук А.Б.”, 2012 р. – 335 с. – Режим доступу : [//www.president.gov.ua/docs/comment_api_final.pdf](http://www.president.gov.ua/docs/comment_api_final.pdf)
6. Європейська конвенція з прав людини / Європейський суд з прав людини. – 2010 р. – Режим доступу : [//www.echr.coe.int/Documents/Convention_UKR.pdf](http://www.echr.coe.int/Documents/Convention_UKR.pdf)
7. Яворський В. Міжнародні стандарти права на доступ до інформації : матеріали міжнародній конференції [“Захист права на інформацію в Україні”]. – 2008 р. – Режим доступу : [//www.helsinki.org.ua/index.php?id=1201081334](http://www.helsinki.org.ua/index.php?id=1201081334)
8. Котюжинська Т. Суспільно значуща інформація : законодавче визначення та судова практика / Т. Котюжинська, Л. Опришко // Телекритика. – 2008. – Режим доступу : [//www.telekritika.ua/yuridichna-consultaciya/2008-09-05/40399](http://www.telekritika.ua/yuridichna-consultaciya/2008-09-05/40399)
9. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права. – Режим доступу : [//www.zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_043](http://www.zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_043)
10. International Mechanisms for Promoting Freedom of Expression: joint declaration / Ambeyi Ligabo, Miklos Haraszti, Eduardo Bertoni // Article 19. – 2004. – Режим доступу : [//www.article19.org/pdfs/igo-documents/three-mandates-dec-2004.pdf](http://www.article19.org/pdfs/igo-documents/three-mandates-dec-2004.pdf)

~~~~~ * * * ~~~~~